

Kansatiede

Turun yliopisto

Lukuvuosi 2010-2011

KANS1102 KANSATIETEEN PERUSOPINNOT (PÄÄAINE) 25 op

Tavoitteet

Opintokokonaisuuden tarkoituksena on selvittää mitä on kansatiede: mitä se tutkii, miten se tutkii, mitkä ovat sen lähitieteitä ja mikä on sen suhde niihin (erot ja yhtäläisyydet verrattuna kuhunkin erikseen) ja asema tieteen kokonaisuuden kentässä – ja miten nämä asiat ovat muuttuneet kansatieteen ja kulttuurin tutkimuksen muuttuessa ja kehittyessä. Tarkoituksena on edelleen selvittää, mihin osa-alueisiin (kategorioihin) kansatieteellinen tutkimus voidaan jakaa. Opintokokonaisuuden aikana luodaan myös katsaus kansatieteelliseen tutkimukseen Euroopan eri alueilla ottaen huomioon erot ja yhtäläisyydet suomalaiseen tutkimustraditioon.

Sisältö

Opinnot käynnistyvät opintojaksolla Kulttuurien tutkimuksen lähtökohdat (1.). Tätä seuraa työseminaari (2.), jossa opastetaan ja aktivoidaan opiskelijat omatoimiseen tiedon hankintaan ja tieteellisen tekstin ymmärtämiseen ja tuottamiseen opettajan ohjauksessa. Tätä seuraavat opintojaksot Ihminen ja ympäristö (3.), Kulttuurien kohtaaminen ja kulttuurin muutos (4.) ja Aineellinen kulttuuri (5.), joihin kuuluu mahdollinen luentosarja ja kirjallisuutta ja viimeksi mainittuun vielä ekskursio. Näiden asioiden tarkoituksena on antaa opiskelijoille kokonaiskuva kansatieteellisen tutkimuksen monipuolisuudesta ja -muotoisuudesta tutkimustraditio ja -tulokset mukaan lukien mutta myös uusimmat alan suuntaukset huomioon ottaen.

Mikäli olet suorittanut aikaisempien tutkintovaatimusten mukaan osia nykyisistä opintojaksoista, sovi täydentämisestä ko. kohdan kuulustelijan kanssa

Arviointi

Numerolla 1-5

P1. KULTTUURIEN TUTKIMUKSEN LÄHTÖKOHDAT 8 op

KANS1401 P1.1. JOHDANTO KULTTUURIEN TUTKIMUKSEEN 2 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Laitoksen oppiaineiden opettajat ja museologian tutkija

Tavoitteet

Opiskelijalla on perustiedot kulttuurien tutkimuksesta Suomessa arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen tutkimushistorian ja kysymyksenasettelujen näkökulmasta. Hän osaa suhteuttaa opinnoissa myöhemmin oppimaansa alan kokonaisuuteen.

Sisältö

Kulttuurien tutkimuksen aate- ja oppihistoriallinen tausta tiivistetysti; arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen keskeiset tutkimusnäkökulmat ja käsitteet; suomalaista kulttuuri-

aluetta koskevan tutkimuksen ja sitä koskevien etnografisten aineistojen esittely sekä näiden vertailu Euroopan, Skandinavian, Itämeren alueen, Pohjois-Venäjän ja Euraasian kulttuureihin

Opetuskielet

suomi

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 24 t.

Vaadittavat opintosuoritukset

Luento- / oppimispäiväkirja.

*Arviointi

Hyväksytty/hylätty

Suositteltu suoritusajankohta

1. vuoden syksy.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Lisätiedot

Opintojakso merkitään opintosuoritusrekisteriin vain kerran luentokurssina (opiskelijan valinnan mukaisesti). Mikäli opiskelijan aineyhdistelmään kuuluu useampi laitoksen oppiaineista, jaksos suorittamisesta muihin oppiaineisiin sovitaan kunkin aineen vastuuhenkilön kanssa. Kansatieteen osalta korvaamisesta sovitaan professorin kanssa, kirjallinen tentti laitostenttipäivänä.

KANS1402 P1.2. JOHDATUS KANSATIETEeseen 2 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Professori Helena Ruotsala

Tavoitteet

Tavoitteena on antaa opiskelijoille yleiskuva kansatieteestä osana tieteen kenttää ja sen suhteesta naapuritieteisiin sekä kansatieteen peruskäsitteiden, metodologian, tutkimusmenetelmien ja päämäärien tuntemus.

Sisältö

Selvitetään tieteellisen toiminnan yleisiä periaatteita sekä niiden asemaa kansatieteessä sekä kansatieteen ja sen naapuritieteiden eroja ja yhtäläisyyksiä, samoin käsitellään kansatieteen historiaa, metodologiaa, tutkimusmenetelmiä ja päämääriä yleisellä tasolla. Kirjallisuus tukee luentoja.

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 8 t.

Toteutustapojen lisätiedot

Luento 8 t, kirjallisuutta

Vaadittavat opintosuoritukset

Kirjallinen tentti.

Vaadittavien opintosuoritusten lisätiedot

Kirjallinen tentti, jossa myös suoritetaan tutkintovaatimuksissa mainittu kirjallisuus. Suorituskieli suomi

*Arviointi

Numerolla 1-5

Suositteltu suoritusajankohta

1. vuoden syksy.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Oppimateriaalit

Luennolla jaettava luentorunko ja oheinen kirjallisuus.

Kirjallisuus:

Bringeus, Nils-Arvid: Människan som kulturvarelse. LiberFörlag. Stockholm 4. uud. p. 1990 tai

Gerndt, Helge: Kultur als Forschungsfeldt. Über volkskundliches Denken und Arbeiten. Münchner Vereinigung für Volkskunde. 1981 tai uudempi p.

Lisätiedot: Tarkoitettu jatkoksi kurssille P1.1, ks. yllä

KANS1403 P1.3. EUROOPPALAINEN JA YLEINEN KULTTUURIEN TUTKIMUS 4 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuhenkilöt

Lehtori Timo J. Virtanen

Tavoitteet

Antaa perustiedot suomalaisen kansatieteen, eurooppalaisen etnologian ja yleisen antropologian suhteesta ennen ja nyt. Tarkoituksena on hahmottaa eri maiden traditioita sekä opinalakohtaisia tutkimussuuntauksia.

Sisältö

Kulttuurihistoriallisten tutkimussuuntausten sisällöistä liikutaan kohti oppituolikohtaisia painopistealueita ja tutkimusprojekteja. Keskeisenä sisältönä ovat lähialueiden yhteistyö sekä toisaalta klassiset koulukunnat. Kulttuurien Museoon suuntautuvan tutustumiskäynnin avulla valotetaan suomalaista tutkimusperinnettä.

Opetuskielet

englanti

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 12 t.

Toteutustapojen lisätiedot

luennot 12 t, kirjallisuutta ja ekskursion

Vaadittavat opintosuoritukset

Kirjallinen tentti.

Vaadittavien opintosuoritusten lisätiedot

Kirjallinen luentokertaus, jossa suoritetaan myös vaadittava kirjallisuus. Erityistapauksessa sopimuksessa essee. Tutustuminen Kulttuurien Museoon. Suorituskieli suomi tai englanti.

*Arviointi

Numerolla 1-5

Suosittelun suoritusajankohdan lisätiedot

1. opiskeluvuosi KL1

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Oppimateriaalit

Oppimateriaalit: Luentorunko, videot

Kirjallisuus: Ethnologia Europaea vol. 26: 89-188 ja Ethnologia Europaea vol. 29: 5-138

KANS1401 P1.1. JOHDANTO KULTTUURIEN TUTKIMUKSEEN 2 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Laitoksen oppiaineiden opettajat ja museologian tutkija

Tavoitteet

Opiskelijalla on perustiedot kulttuurien tutkimuksesta Suomessa arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen tutkimushistorian ja kysymyksenasettelujen näkökulmasta. Hän osaa suhteuttaa opinnoissa myöhemmin oppimaansa alan kokonaisuuteen.

Sisältö

Kulttuurien tutkimuksen aate- ja oppihistoriallinen tausta tiivistetysti; arkeologian, folkloristiikan, kansatieteen, museologian ja uskontotieteen keskeiset tutkimusnäkökulmat ja käsitteet; suomalaista kulttuuri-aluetta koskevan tutkimuksen ja sitä koskevien etnografisten aineistojen esittely sekä näiden vertailu Euroopan, Skandinavian, Itämeren alueen, Pohjois-Venäjän ja Euraasian kulttuureihin

Opetuskielet

suomi

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 24 t.

Vaadittavat opintosuoritukset

Luento- / oppimispäiväkirja.

***Arviointi**

Hyväksytty/hylätty

Suositteltu suoritusajankohta

1. vuoden syksy.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Lisätiedot

Opintojakso merkitään opintosuoritusrekisteriin vain kerran luentokurssina (opiskelijan valinnan mukaisesti). Mikäli opiskelijan aineyhdistelmään kuuluu useampi laitoksen oppiaineista, jakson suorittamisesta muihin oppiaineisiin sovitaan kunkin aineen vastuuhenkilön kanssa. Kansatieteen osalta korvaamisesta sovitaan professorin kanssa, kirjallinen tentti laitostenttipäivänä.

KANS1093 P2. TYÖSEMINAARI 5 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Assistentti Jussi Lehtonen

Tavoitteet

Kurssin päätyttyä opiskelija osaa suunnitella ja toteuttaa kansatieteen alaa käsittelevän lyhyen tutkielman ja kerätä siihen materiaalia kenttätöillä. Lisäksi hän tuntee erilaiset sähköiset apuvälineet aineiston keräämiseen ja työstämiseen sekä hallitsee referaatin kirjoittamisen ja tutkielman opponoinnin.

Sisältö

Kurssin aikana tutustutaan kansatieteellisen tiedon ja aineistontuottamisen peruslähtökohtiin sekä tutkimusprosessin yleiseen luonteeseen ja tutkimuksen käytännön toteuttamiseen. Lisäksi opetellaan yleisiä seminaarityöskentelyn käytäntöjä ja tiedonhallintataitoja. Kurssin lopuksi tehdään opettajan ohjauksessa lyhyt harjoitustutkimus kenttätöineen ja opionoidaan toinen tutkielma. Työseminaarilla on oma Moodle-alue, jossa on kurssia tukevaa materiaalia.

Opetuskielet

suomi

Toteutustapojen lisätiedot

Pienryhmäopetus, itsenäinen työskentely, verkkotyöskentely

Vaadittavat opintosuoritukset

Harjoitustyö(t) + osallistuminen opetukseen.

***Arviointi**

Numerolla 1-5

Suositteltu suoritusajankohta

1. vuoden syksy.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Lisätiedot

Kurssilla on kaksi ryhmää, ilmoittautumislista kansatieteen ilmoitustaululla elokuun puolivälistä alkaen. Ryhmä I, SL1: Kansatieteen pääaineopiskelijat ja ne sivuaineopiskelijat, jotka aloittavat pääaineopintonsa syksyllä 2010. Ryhmä II, SL2: Pääaineopintonsa syksyllä 2009 tai sitä aiemmin aloittaneet sivuaineopiskelijat. Kurssin aikana tehdään kaikille pääaineopiskelijoille HOPS 1.

KANS1094 P3. IHMINEN JA YMPÄRISTÖ 3 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Tuntiopettaja Katariina Heikkilä

Tavoitteet

Kurssin päätyttyä opiskelija ymmärtää ihmistä sosiaalisena sekä ympäristöään ja tilaa jäsentävänä olentona. Osio antaa näkökulmia paikan ja tilan arvottamiseen ja käyttöön.

Sisältö

Tutustutaan kirjallisuuden avulla suomalaisen kylän ja kaupungin rooliin kansatieteellisenä tutkimuskohteenä.

Opetuskielet

suomi

Toteutustapojen lisätiedot

Itsenäinen työskentely

Vaadittavat opintosuoritukset

Kirjallinen tentti.

Vaadittavien opintosuoritusten lisätiedot

Kirjatentti, joka suoritetaan laitostenttipäivänä. Suorituskieli suomi

***Arviointi**

Numerolla 1-5

Suositteltu suoritusajankohta

1. vuoden syksy, 1. vuoden kevät.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Oppimateriaalit

Kirjallisuus:

Kirveennummi, Anna & Räsänen, Riitta: Suomalainen kylä kuvattuna ja muisteltuna. SKS, 2000 s. 8–262.

Junkala, Pekka & Sääskilahti, Nina (toim.): Kadun risteyksessä. Etnologinen analyysi kau-punkitilasta. Atena. 1999. s. 6–103.

Mäkikalli, Maija & Siivonen, Katriina (toim.): Muuttuvat asemat. Kompassi integraation arkeen. Kirja-Aurora, 2000. s.121–140.

Ranta, Sirkka-Liisa: Kirkonkylä Päijänteen kainalossa. Kuhmoisten keskustajaman muutos 1900-luvulla. Suomen muinaismuistoyhdistys, 1999. s. 266–309.

Sananjalka. Suomen Kielen Seuran vuosikirja 44 (2002), s. 128–150

KANS1123 P4. KULTTUURIEN KOHTAAMINEN JA KULTTUURIN MUUTOS 4 op**Oppiaine**

Kansatiede

Vastuuhenkilöt

Lehtori Timo J. Virtanen

Tavoitteet

Antaa perustiedot kulttuurien kohtaamisen ja muutoksen mekanismeista. Tarkoituksena on hahmottaa toisaalta maaseudun ja urbaanin elämänmuodon kohtaamista sekä toisaalta etnisten ryhmien kohtaamiseen liittyvää kulttuurista muutosta. Tavoitteena on tuoda kulttuurialueisiin ja rajoihin liittyvän keskustelun rinnalle prosessinäkökulmainen tutkimus.

Sisältö

Suomalaisen yhteiskunnan sosiaalisen hierarkian sekä vanhoja ja uusia vähemmistöjä koskevan tutkimuksen avulla etsitään pitkiä kulttuuriprosesseja niin ajallisten murrosten kuin alueellisenkin näkymän kannalta. Pitkien prosessien rinnalla esitetään nykypäivän vasta- ja osakulttuureihin liittyvää aineistoa.

Opetuskielet

suomi

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 12 t.

Toteutustapojen lisätiedot

luennot 12 t, kirjallisuutta, ekskursio Liedon Vanhalinnaan, videoesitykset

Vaadittavat opintosuoritukset

Kirjallinen tentti.

Vaadittavien opintosuoritusten lisätiedot

Kirjallinen luentokertaus, jossa suoritetaan myös vaadittava kirjallisuus. Erityistapauksessa sopimuksesta essee. Suorituskieli suomi.

*Arviointi

Numerolla 1-5

Suosittelun suoritusajankohdan lisätiedot

1. opiskeluvuosi SL1

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Oppimateriaalit

Oppimateriaalit: Luentorunko, ekskursiontehtävät

Kirjallisuus:

Häkkinen, Antti, Pulma, Panu & Tervonen Miika (toim.): Vieraat kulkijat -tutut talot. Näkökulmia etnisyyden ja köyhyyden historiaan Suomessa. SKS Helsinki 2005. s. 7-36, 263-295 ja 369-401.

Heikkinen, Minna (toim.) Keinut, filmit, kerhot ja tatsat. Etnologinen katse nuorisokulttuuriin. Turun maakuntamuseon julkaisuja 11. 2006. s. 11-54.

Talve, Ilmar: XV A General Picture of Folk Culture – Finnish Folk Culture. Studia Fennica Ethnologica 4. SKS, 1997. s. 296-355. TAI Talve, Ilmar: Suomen kansankulttuuri. Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 514. 1990. s. 358-415.

KANS1114 P5. AINEELLINEN KULTTUURI 5 op

Oppiaine

Kansatiede

Vastuhenkilöt

Professori Helena Ruotsala

Tavoitteet

Tarkoituksena on antaa perustiedot Suomen ja Skandinavian perinteisestä agraarin kauden aineellisesta kansankulttuurista laajempaa Itämeren alueen ja koko Euroopan taustaa vasten. Tähän liittyen esitetään lähestymistapoja aineellisen kulttuurin ilmiöihin nyky-yhteiskunnassa.

Sisältö

Luennoilla ja kirjallisuudessa käsitellään agraarin kauden ja talonpoikaskulttuurin ajan maanviljelystä, karjanhoitoa, asutusta ja maanjakoja sekä perinteistä rakennuskulttuuria Pohjoismaissa ja Baltiassa laajempaa yleiseurooppalaista taustaa vasten. Lopuksi esitetään yleiskatsaus Euroopan kulttuurirajoista ja -alueista sekä Suomen ja Itämeren alueen sijoittumisesta tähän kokonaiskuvaan. Kirjallisuus tukee ja täydentää luentoja. Kurssiin kuuluu museoekskursio.

Opetuskielet

suomi

Opetuksen toteutustavat

Luento-opetus 14 t.

Toteutustapojen lisätiedot

Luento 14 t, kirjallisuutta, museoekskursio

Vaadittavat opintosuoritukset

Kirjallinen tentti.

Vaadittavien opintosuoritusten lisätiedot

Kirjallinen luentokertaus, jossa myös suoritetaan tutkintovaatimuksissa mainittu kirjallisuus. Suorituskieli suomi.

*Arviointi

Numerolla 1-5

Suosittelun suoritusajankohta

1. vuoden kevät.

Tarjontatiedot

JOO-opiskelijoille

Oppimateriaalit

Oppimateriaalit: Luennolla jaettava luentorunko, kirjallisuutta

Kirjallisuus:

Bringéus, Nils-Arvid (toim.): Arbete och redskap. (4. p. 1990).

Talve, Ilmar: Suomen kansankulttuuri (3. tark. ja täyd. painos). SKS, 1990. s. 14–208, 323–346.

Leete, Art et al. (toim.): Viro – Maa, kansa, kulttuuri. Eesti Rahva Muuseum. 1999.

Lisätiedot: Kirjallisuus suoritetaan luentokurssin kertauksen yhteydessä eikä näitä voi suorittaa erikseen.

Kertauksia järjestetään kolme.